quick scan flora en fauna & vleermuisonderzoek

Wethouder Rebellaan 136 te Barneveld

Middelkoop Advies

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

31 augustus 2016

projectnummer: 15036

NGB ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

quick scan flora en fauna & vleermuisonderzoek

Wethouder Rebellaan 136 te Barneveld

In opdracht van:

Middelkoop Advies

contactpersoon:

de heer J. van Middelkoop

31 augustus 2016

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Haico van der Burgt
't Grieth 10
6924 BJ Loo (Gld)
T *0316-849390*
M *06-12971680*
E *haico@ecoquickscan.nl*
I *www.ecoquickscan.nl*

wijze van citeren: Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna & vleermuisonderzoek Wethouder Rebellaan 136 te Barneveld. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2016.

NGB ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

1.1 AANLEIDING 1

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN 2

2 WETTELIJK KADER 3

2.1 GEBIEDSBESCHERMING 3

2.2 SOORTBESCHERMING 3

3 TOETSING 5

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK 5

3.2 BESCHERMDE GEBIEDEN 6

3.3 VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN 6

4 CONCLUSIE 13

4.1 GEBIEDSBESCHERMING 13

4.2 SOORTENBESCHERMING 13

4.3 CONSEQUENTIES 13

4.4 AANBEVELINGEN 15

BIJLAGE

1 LITERATUURLIJST

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Het projectgebied te Barneveld (gemeente Barneveld, provincie Gelderland) betreft een bestaand sportcomplex, gelegen aan de Wethouder Rebellaan 136, en aansluitend gelegen akkers. In het kader van toekomstige ontwikkelingen is, aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan*, gevraagd het gehele projectgebied te beoordelen op de effecten op de aanwezige flora en fauna en doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie. In de voorliggende rapportage is dit beschreven.
De veldverkenning en het nader onderzoek naar vleermuizen voor deze rapportage zijn uitgevoerd in 2015 ((concept) rapportage d.d. 8 november 2015). Hierbij is het onderstaande plangebied, inclusief de ruime omgeving, beoordeeld en onderzocht op het voorkomen van beschermde soorten. In het afgelopen jaar zijn de plannen op enkele (kleine) punten gewijzigd; zowel binnen het projectgebied als een kleine uitbreiding van het projectgebied (zie onderstaande tekening). Het voorliggende rapport is een herziening van de eerdere (concept) rapportage waarin de gewijzigde plannen zijn meegenomen. Aangezien in 2015 de ruime omgeving is onderzocht zijn de gegevens toereikend om de gewijzigde plannen te beoordelen.

ligging van het projectgebied (rode stippellijn) en de uitbreiding van het projectgebied (blauwe stippellijn) (kaart: gemeente Barneveld; bewerking ECOquickscan)

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het projectgebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het projectgebied. Het projectgebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de te verwachten effecten op deze soorten. Aanvullend op de quick scan flora en fauna is binnen het projectgebied nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Dit resulteert in conclusies en aanbeve-

lingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het projectgebied aan de Wethouder Rebellaan 136 ligt aan de rand van de bebouwde kom van Barneveld. De locatie ligt tegen het agrarische buitengebied dat wordt afgebakend door de snelweg A30, de spoorlijn Amersfoort – Apeldoorn en de bebouwde kom van Barneveld. Binnen deze grenzen ligt een relatief kleinschalig agrarisch landschap met diverse landschapselementen in de vorm van houtwallen en singels. Daarnaast ligt tegen het projectgebied en de bebouwde kom van Barneveld het Oosterbos.

Binnen het projectgebied ligt een bestaand sportcomplex, inclusief bebouwing (sporthal en kantines), groenelementen en enkele akkers. Tegen en op het sportcomplex liggen enkele houtsingels en watergangen. De akkers tegen het sportcomplex worden gebruikt voor intensieve landbouw (met name maïs voor diervoeder). Binnen het projectgebied zijn in de toekomst ontwikkelingen voorzien.

de beoogde plannen binnen het projectgebied waarin, voor ecologie, twee belangrijke wijzigingen zijn aangegeven, namelijk door het verplaatsen van sportvelden vervalt de verlichting aan de zijde van de Bloemendaallaan en er wordt een fietsverbinding gerealiseerd tussen de Bloemendaallaan en het sportcomplex (tekening: gemeente Barneveld)

2 WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen.
Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitatten en de habitatten van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Ecologische Hoofdstructuur niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
  Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het 'Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten' uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;
- beschermingscategorie 2:
  Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
  In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
- beschermingscategorie 3:
  De soorten uit deze categorie zijn in de Flora- en faunawet ingedeeld in twee groepen; de zogenaamde 'Bijlage 1-soorten' (uit het 'Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten') en 'Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn'. Het belangrijkste verschil is dat voor de 'Bijlage 1-soorten' een ontheffing te verkrijgen is in het kader van een ruimtelijke ingreep.
  Voor 'Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn' geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het projectgebied. Vervolgens zullen voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen voor de beoogde ingreep beschreven worden.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997) en op websites gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particulieren Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdiervereniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.

Op 22 mei 2015 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het projectgebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

nader onderzoek naar vleermuizen
Het onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort “vleermuizenprotocol”) dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. In het vleermuizenprotocol worden verschillende onderzoeksperioden onderscheiden naar de verschillende functies dat een gebied kan hebben voor vleermuizen. Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar vaste vliegroutes, kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek naar kraam- en paarverblijfplaatsen geeft ook inzicht in de aanwezigheid van andere verblijfplaatsen en foerageergedrag.

Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector (een apparaat dat ultrasone vleermuisgeluiden omzet in voor het menselijk oor hoorbare geluiden). Met meerdere personen (uitgerust met een Petterson D240x) is op 22 mei, 19 juni, 2 juli, 1 september en 22 september 2015 onderzoek gedaan naar vaste vliegroutes, kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang (ochtendonderzoek) als rond zonsondergang (avondonderzoek) plaatsgevonden. ’s Ochtends wordt voornamelijk gekeken naar zwermgedrag nabij de verblijfplaats. In de avond wordt gekeken naar uitvliegers vanuit verblijfplaatsen en vaste vliegroutes. Tijdens het paarseizoen wordt geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats.

weersomstandigheden
Onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan weersomstandigheden, als het bijvoorbeeld hard waait of de temperatuur te laag is verlaten vleermuizen hun verblijfplaats niet. Hieronder staan de weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek.

Datum	Soort onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Onderzoeksomstandigheden
22 mei '15	avond	16 - 17 °C	0 - 1 Bft	optimaal
19 juni '15	ochtend	12 °C	2 Bft	optimaal; af en toe licht regen
2 juli '15	avond	23 - 27 °C	0 - 1 Bft	optimaal; rond zonsondergang regen/onweer, daarna droog
1 sept. '15	avond	15 - 16 °C	windstil	optimaal
22 sept. '15	avond	11 - 12 °C	windstil	optimaal

weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen

3.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

natuurbeschermingswet
Het projectgebied te Barneveld ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 6,4 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). Toekomstige ontwikkelingen hebben betrekking op een relatief klein oppervlak dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Veluwe' zijn dan ook uit te sluiten.

ecologische hoofdstructuur
Het projectgebied ligt bovendien niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar wel ongeveer op ongeveer 600 meter van de EHS. Door het intensieve beheer en gebruik van het projectgebied ontbreekt een relatie met de EHS. Negatieve effecten op de EHS worden niet verwacht. Er zijn alleen lokaal effecten op flora en fauna te verwachten.

3.3 VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten
In het projectgebied is een sportcomplex met houtsingels, watergang en akkers aanwezig. Deze elementen worden allen intensief beheerd en gebruikt. Van een stabiel ecosysteem is als zodanig geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Beschermde vaatplanten zijn tijdens de veldverkenning (en nader onderzoek naar vleermuizen) niet waargenomen en worden binnen het projectgebied niet verwacht. Aangeplante

of gezaaide exemplaren van beschermde soorten zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het projectgebied soorten als egel (Erinaceus europeus), tweekleurige bosspitsmuis (Sorex coronatus), dwergspitsmuis (Sorex minutus), huisspitsmuis (Crocidura russula), mol (Talpa europea), vos (Vulpes vulpes), hermelijn (Mustela erminea), bunzing (Mustela putorius), wezel (Mustela nivalis), ree (Capreolus capreolus), woelrat (Arvicola terrestris), rosse woelmuis (Clethrionomys glareolus), aardmuis (Microtus agrestis), veldmuis (Microtus arvalis), dwergmuis (Micromys minutus), bosmuis (Apodemus sylvaticus), haas (Lepus europeus), konijn (Oryctolagus cuniculus) en de meer strikt beschermde soorten eekhoorn (Sciurus vulgaris), steenmarter (Martes foina), boommarter (Martes martes) en das (Meles meles) voor.

Binnen het projectgebied zijn een sportcomplex met houtsingels, watergang en akkers aanwezig en de locatie ligt tegen/in het buitengebied. Daarom zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, haas, konijn, egel, (spits)muizen en mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

<u>eekhoorn, steen- en boommarter</u>

Aangezien binnen het projectgebied bomen met holtes ontbreken, gebouwen niet toegankelijk zijn voor de steenmarter en tijdens de veldverkenning geen nesten van eekhoorns zijn aangetroffen wordt de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn, steen- en boommarter uitgesloten. Mogelijk maken de bovenstaande soorten wel gebruik van het projectgebied, met name de houtsingels, om te foerageren. Aangezien in de omgeving diverse alternatieven aanwezig zijn in de vorm van bossen, houtsingels en kleine landschapselementen zijn geen negatieve effecten te verwachten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen.

<u>das</u>

Tijdens de veldverkenning zijn in het projectgebied geen sporen van de das aangetroffen. Aangezien het sportcomplex grotendeels binnen een omheining ligt is het onwaarschijnlijk dat de das gebruik maakt van het huidige sportcomplex. De das, indien permanent aanwezig in de omgeving (volgens recente verspreidingsgegevens komt de soort niet in de omgeving van het projectgebied voor), kan de akkers wel gebruiken als foerageergebied. Gezien het intensieve agrarische gebruik van deze akkers zal het geen belangrijk onderdeel vormen van een eventueel leefgebied van deze soort. Aangezien bij de toekomstige ontwikkelingen slechts een beperkt oppervlak aan akkers (met weinig waarde voor de das) verloren gaat en in de omgeving veel agrarische gronden aanwezig zijn, zijn negatieve effecten op deze soort niet te verwachten.

Andere meer strikt beschermde soorten worden op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen niet verwacht.

vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997) komen in de omgeving van het projectgebied gewone dwergvleermuis (Pipi-

strellus pipistrellus), ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii), baardvleermuis (Myotis mystacinus), franjestaart (Myotis nattereri), gewone grootoorvleermuis (Plecotus auritus), laatvlieger (Eptesicus serotinus), meervleermuis (Myotis dasycneme), rosse vleermuis (Nyctalus noctula) en watervleermuis (Myotis daubentonii) voor. Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen, gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats.

resultaten vleermuizenonderzoek

Het nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee delen. De onderzoeksmomenten in de voorjaar/zomer geven inzicht het voorkomen van kraam-/zomerverblijfplaatsen, vaste vliegroutes en het foerageergedrag van vleermuizen. De twee onderzoeksmomenten in september hebben inzicht gegeven in het voorkomen van paarverblijfplaatsen en (nogmaals) vaste vliegroutes.

foerageergedrag

Tijdens het onderzoek zijn, binnen en in de nabije omgeving van het projectgebied, twee vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Beide soorten gebruiken het projectgebied slechts beperkt als foerageergebied (enkele exemplaren per soort). Wel wordt er door beide soorten gefoerageerd op route (zie vaste vliegroute; vliegroute eikenlaan Bloemendaallaan). De tuinen van de aansluitend gelegen woningen aan de Bloemendaallaan worden wel intensief gebruikt om te foerageren.
Op relatief grote afstand van het projectgebied zijn, in het buitengebied van Barneveld (buitengebied ten noorden van de oostelijk van het projectgebied gelegen woonwijk), tevens rosse vleermuis, watervleermuis en tweekleurige vleermuis (Vespertilio murinus) vastgesteld.

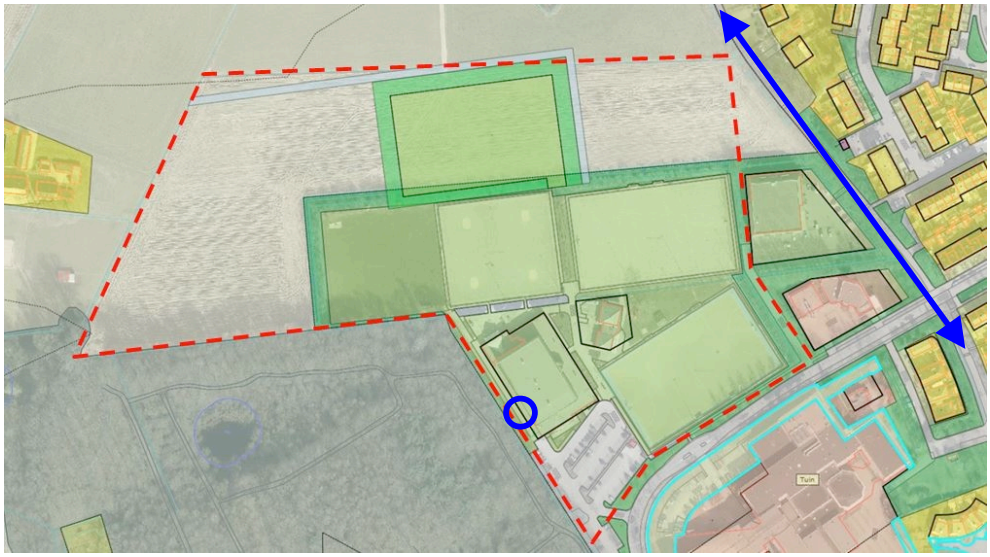

waargenomen zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in de sporthal (blauwe cirkel) en vaste vliegroute in de Bloemendaallaan (blauwe pijl)

vaste vliegroutes

In de Bloemendaallaan, direct grenzend aan het plangebied, is een belangrijke vaste vliegroute waargenomen. Deze waarneming komt overeen met de bevinding uit eerder onderzoek (Burgt, 2012). Deze vliegroute wordt gevormd door de bomen (eiken) en aangrenzende groen (tuinen) langs de Bloemendaallaan. De aantallen verschillen sterk per avond; op 22 mei en 1 september 2015 werden de grootste aantallen waargenomen.

De deze avonden werden 10 - 15 (25) gewone dwergvleermuizen en 5 - 8 (en nabij het buitengebied circa 15) laatvliegers waargenomen. Gezien deze aantallen dient deze vliegroute als belangrijk aangemerkt te worden (meer dan een kwart van een gemiddelde koloniegrote). Deze vleermuizen verblijven in de bebouwde kern van Barneveld en gebruiken deze route om naar belangrijke foerageergebieden te komen.
Tijdens alle onderzoeksrondes waarbij gekeken is naar vaste vliegroutes was de verlichting op de sportvelden aan; er zijn op deze avonden geen vliegbewegingen waargenomen rechtstreeks tussen de Bloemendaallaan en het Oosterbos.

zomer- en kraamverblijfplaatsen
Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen aangetroffen. Wel is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (1 exemplaar) vastgesteld in de sporthal aan de zijde van het Oosterbos.

paarverblijfplaatsen
Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen waargenomen.

winterverblijfplaatsen
Aangezien tijdens het najaarsonderzoek geen zwermactiviteiten zijn waargenomen, zijn er geen aanwijzingen dat grote groepen vleermuizen overwinteren in de gebouwen binnen het plangebied. Ook kleine verblijfplaatsen van soorten die in gebouwen overwinteren, zoals de gewone dwergvleermuis, worden vanwege de beperkte activiteit rondom de gebouwen in het najaar niet verwacht.

vogels
Tijdens het veldbezoek (en nader onderzoek naar vleermuizen) zijn vogels waargenomen zoals merel (Turdus merula), koolmees (Parus major), pimpelmees (Parus caeruleus), roodborstje (Erithacus rubecula), winterkoninkje (Troglodytes troglodytes), houtduif (Columba palumbus), turkse tortel (Streptopelia decaocto), ekster (Pica pica), gaai (Garrulus glandarius), kauw (Corvus monedula), spreeuw (Sturnus vulgaris) en zwarte kraai (Corvus corone). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen).

<u>jaarrond beschermde vogels</u>
Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: grote gele kwikstaart, ooievaar, kerkuil, oehoe en slechtvalk);

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespendief, zwarte wouw en ransuil).

Aangezien binnen het projectgebied geen geschikt gebouwen (gebouwen hebben platte daken en/of zijn niet toegankelijk voor vogels) aanwezig zijn en bomen met grote nesten en - holtes ontbreken, zijn nesten van jaarrond beschermde vogels niet te verwachten. Daarnaast zijn tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen (broedseizoen van onder andere huismus en gierzwaluw) geen jaarrond beschermde vogels waargenomen. Indien buiten het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden zijn effecten op eventueel, op naastliggende percelen, broedende jaarrond beschermde vogels niet waarschijnlijk.

<u>steenuil</u>
Op basis van inventarisatie gegevens van Paul Derksen (Steenuilenwerkgroep Barneveld; www.inhetbinnenveld.nl & www.steenuil.nl) uit 2008 en 2011, waarbij de gehele gemeente Barneveld is geïnventariseerd, kan geconcludeerd worden dat het projectgebied geen onderdeel uit maakt van een steenuilenterritorium. Negatieve effecten op het leefgebied van de steenuil (en daarmee vaste rust- en verblijfplaatsen) zijn dan ook niet te verwachten.

<u>niet jaarrond beschermde vogels</u>
Naast de voorstaande vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het projectgebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

amfibieën
RAVON verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het projectgebied amfibieën zoals bruine kikker (Rana temporaria), gewone pad (Bufo bufo), bastaardkikker (Rana klepton esculenta) en kleine watersalamander (Lissotriton vulgaris) voor.

Binnen en in de omgeving van het projectgebied zijn geen voor amfibieën geschikte wateren aanwezig. De watergang bevat nauwelijks water, ligt relatief diep in de schaduw van de naastgelegen houtsingel en is sterk begroeid. Hierdoor is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Algemene soorten, zoals bruine kikker en gewone pad, die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn, gezien de binnen het projectgebied gelegen biotopen, niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Het is mogelijk dat algemene soorten in de winterperiode binnen het projectgebied aanwezig zijn, omdat de dieren op het land overwinteren. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte bescher-

mingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

reptielen

Volgens RAVON is de levendbarende hagedis (Zootoca vivipara) wel eens in de omgeving waargenomen. De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Op basis van de binnen het projectgebied aanwezige biotopen (intensief beheerd sportcomplex met houtsingels en aansluitend gelegen akkers (intensieve landbouw)) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk.

vissen

De watergang in het projectgebied bevat zeer weinig water (5 tot 10 cm tijdens de veldverkenning in het voorjaar) en valt mogelijk, gezien de aanwezige plantengroei, in de zomer (gedeeltelijk) droog. Hierdoor is de aanwezigheid van vissen onwaarschijnlijk. Negatieve effecten op vissen worden dan ook niet verwacht.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het projectgebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 CONCLUSIE

Het projectgebied te Barneveld betreft een bestaand sportcomplex en aansluitend gelegen akkers. In het kader van toekomstige ontwikkelingen is het gehele projectgebied beoordeeld op de effecten op de aanwezige flora en fauna en doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben de beschermde gebieden. Het plangebied te Barneveld ligt niet in of nabij de EHS of een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de NB-wet. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het projectgebied voorkomende soorten zoals bruine kikker, gewone pad, kleine marterachtigen, haas, konijn, egel, (spits)muizen en mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingplicht in het kader van de Flora- en faunawet geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten waren soorten uit de soortgroep vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten binnen het projectgebied. Aanvullend op de quick scan flora en fauna is dan ook onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen.

<u>vleermuizen</u>
Tijdens het onderzoek is, in de Bloemendaallaan, direct grenzend aan het plangebied, een belangrijke vaste vliegroute waargenomen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Dit soort vliegroutes zijn van essentieel belang voor het in stand houden van wettelijk beschermde verblijven. Daarnaast is in de sporthal een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld.

4.3 CONSEQUENTIES

vaste vliegroutes van vleermuizen
Direct grenzend aan het plangebied zijn belangrijke vaste vliegroutes aangetroffen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn

strikt beschermde soorten. Belangrijke, voor verblijfsplaatsen essentiële, vliegroutes zijn jaarrond beschermd. Voor het aantasten van een vaste vliegroute is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.
De huidige plannen voorzien in het beperken van de verlichting op het sportcomplex, voor het verlichting van sportvelden, nabij de Bloemendaallaan. Dit is voor de vliegroute een positieve ontwikkeling. Wel wordt er een fietsverbinding gerealiseerd tussen de Bloemendaallaan en het sportcomplex. Hierbij zal één boom worden gekapt en het fietspad zal, vanwege de veiligheid, worden uitgerust met verlichting. Zowel het kappen van één boom als het toepassen van verlichting zullen geen negatief effect hebben op de aanwezige vliegroute, omdat de kroonprojectie voldoende gesloten blijft en verlichting wordt uitgevoerd met lage, voor fietspaden gebruikelijke, masten met naar beneden schijnend licht. Negatieve effecten op de vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden als gevolg van de beoogde ontwikkelingen niet verwacht.

zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
In het plangebied is een vaste rust- en verblijfplaats (zomerverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze vaste rust- en verblijfplaats is jaarrond beschermd. Voor het aantasten van een vaste rust- en verblijfplaats is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Eventuele toekomstige ontwikkelingen, zoals het verbouwen en/of de sloop van de sporthal (op dit moment niet voorzien), dienen getoetst te worden op de effecten op deze vaste rust- en verblijfplaats.

ontheffing Flora- en faunawet
Indien het aantasten van vaste vliegroutes en de vaste rust- en verblijfplaats (zomerverblijfplaats) als gevolg van toekomstige ontwikkelingen niet kan worden voorkomen is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. De ontheffing Flora- en faunawet ex. artikel 75 dient aangevraagd te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

In het kader van de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden. In het activiteitenplan zal onder andere ingegaan moeten worden op mitigerende maatregelen en een onderbouwing van het wettelijk belang van de aanvraag. Mitigerende maatregelen hebben betrekking op de werkzaamheden (werkwijze), tijdelijke effecten en definitieve maatregelen om het projectgebied opnieuw geschikt te maken voor soorten.

Op basis van de huidige plannen is <u>geen</u> ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.

broedvogels en algemene zorgplicht
Een tweetal algemene voorwaarden is vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het projectgebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zouden kunnen verstoren.

- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan bijvoorbeeld door:
    - voortijdig maaien van het projectgebied zodat dieren wegtrekken;
    - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
    - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

4.4 AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- bij het plaatsen van een nieuw hekwerk rond de sportvelden is het wenselijk dat de groenvoorzieningen (beplantingsblokken) buiten het hekwerk komen te staan. Hierdoor kunnen dieren zoals de das, steenuil, eekhoorn, steen- en boommarter eenvoudiger deze groenvoorzieningen gebruiken als foerageergebied;
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende bomen en struiken;
- het creëren van een geleidelijke overgang van eventuele nieuwe watergang(en) naar het projectgebied en/of het aanleggen van een poel geïsoleerd van permanent watervoerende watergangen. Hierbij dient natuurlijke oeverbeplanting gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- bij het plaatsen van verlichting ten behoeve van het gebruik van de sportvelden in de avonduren is het van belang zoveel als mogelijk gebundeld licht toe te passen en verstrooiing naar de omgeving te beperken/voorkomen. Daarnaast dient het gebruik zoveel mogelijk beperkt te worden tot de momenten dat er daadwerkelijk gesport wordt op de velden (verlichting per veld aan en uit kunnen zetten). Daarnaast heeft het vanuit ecologisch oogpunt de voorkeur de ‘oude’ velden (dicht bij de bebouwing) in de avonduren in te zetten en de nieuwe velden, indien mogelijk, beperkt te gebruiken in de avonduren;
- in eventuele nieuwe bebouwing zouden voor vleermuizen open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte. Het aanbrengen van kasten tegen de gevel kan uiteraard ook tegen de bestaande bebouwing;
- er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismus en gierzwaluw op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden. De huidige (standaard) nieuwbouw is voor deze soorten namelijk niet geschikt.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992.

Burgt, H.H.J. van der, Nader onderzoek naar vleermuizen Wethouder Rebellaan 136 te Barneveld. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Arnhem, 2012.

Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna Wethouder Rebellaan 136 te Barneveld. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Arnhem, 2012.

Limpens, H.J.G.A., e.a., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1997.

Spitzen – van der Sluijs, A.M., e.a., Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985 – 2005. Stichting RAVON, Nijmegen, 2007.

Websites:
www.ravon.nl
www.zoogdiervereniging.nl
www.vleermuis.net
www.gelderland.nl
www.rijksoverheid.nl